

NIEUWSBRIEF

Het Holland Eiland in de baai van Yamada

Een uitgave van Stichting 'De Hofreis' • Jaargang 9 - nummer 2 - september 2010 • Secretariaat: H. Visser-Stoltenborgh, Faunalaan 95, 3972 PP Driebergen, tel. (0343) 514 799, hennyvist@gmail.com • Redactie: info@dehofreis.nl • www.dehofreis.nl

Van het bestuur

Tot nu toe is voor velen het jaar 2010 - in alle verscheidenheid - een bijzonder en gedenkwaardig jaar als we bijvoorbeeld denken aan de politiek/maatschappelijk/financiële ontwikkelingen die zich zowel dichtbij als ook wereldwijd voordoen. In kleinere kring mogen we tot nu toe in dit jaar best met gepaste trots terugkijken op de **lustrumactiviteiten** die tot nu toe in Zeist georganiseerd zijn ter gelegenheid van tien jaar vriendschappelijke betrekkingen tussen Zeist en Yamada. In deze Nieuwsbrief kunt u daar over lezen.

Wat we dit jaar nog te goed hebben is een avond over het **Shintoïsme in Japan** o.l.v. Shintomeester Paul de Leeuw (zie elders in dit blad) en als klap op de vuurpijl de Japanreis met negen deelnemers uit Zeist e.o. in de komende herfstvakantie.

Op deze plaats wil het bestuur Fred Manschot alsnog in het zonnetje zetten voor de hem uitgereikte **Koninklijke Onderscheiding**, waarvoor onze gelukwensen. Heel bijzonder toch? Fred is verantwoordelijk voor onze prachtige Nieuwsbrief, die driemaal per jaar verschijnt.

Gedenkwaardig voor ons en voor velen in Yamada is het plotseling **overlijden van de heer Kikuchi**, die op 30 mei j.l. als delegatielid uit Yamada de viering van 10 jaar Zeist-Yamada vriendschap meemaakte. Zij daar en wij hier zullen hem missen als een zeer betrokken en enthousiast bestuurslid en groot voorvechter voor de blijvende relatie tussen beide steden.

Wat kunt u doen en voor ons betekenen dit jaar of volgend jaar? Natuurlijk '**Vriend van de Hofreis**' worden door het (jaarlijks) betalen van minimaal € 15,00 op rek.nr. 4234798 t.n.v. Penningmeester 'de Hofreis' Zeist o.v.v. vriend Hofreis.

Er ontstaat vanaf 1 december a.s. de **vacature penningmeester**. Wij vragen u te willen overwegen hierop te reageren. Meer info via info@dehofreis.nl of tel. 030-6920358

Fred Steensma, voorzitter

Haikuwedstrijd basisscholen Zeist april-mei 2010

Ter gelegenheid van het tien jaar bestaande vriendschapsverdrag (2000-2010) tussen Zeist en Yamada heeft Stichting 'de Hofreis' samen met de Haiku Kring Nederland (HKN) en de openbare bibliotheek Zeist gedurende de maand april een Haiku-wedstrijd georganiseerd voor de bovenbouw van de basisscholen aldaar.

Hieraan hebben acht groepen van zes scholen meegedaan. De 40 inzendingen hingen gedurende de maand juni in de bibliotheek. Piet van Mulkom, Jac Vroemen en Paul Mercken, alle drie leden van de HKN, vormden de jury.

De eerste prijs, het sprookjesboek 'De geest op het dak' van Akiko Sueyoshi, ging naar Lars de Groot van de OBS de Koppel:

Ik zie de sterren.

Ik zie die sterren overal.

De sterren van pijn.

Uit het juryrapport: "Vooral wegens de verrassende omslag; en dat binnen de klassieke vorm. Zie ook scherpzinnige keuze, van 'de' naar 'die'. Een haiku die je raakt."

De tweede prijs ging naar Kim Bussaard en Bo Wink van de Damiaanschool, die samen dichtten:

Zo lief en zacht

Jij bent wakker heel de nacht

Beertje, hou je van mij?

D
E

H
O
F
R
E
I
S

De jury: "Prachtige haiku voor wie, net als meester Shiki ooit, juist voor het persoonlijke kiest! (Sommige haikuïsten wijzen dat af, veel kinderen doen dit echter heel spontaan, alles leeft nog, ook knuffels, en spiegelt hun zelf). Ook deze haiku raakt meteen. Zou eigenlijk eerste prijs geworden zijn, als niet het eerdere haikutype (het natuurgedicht) nog altijd de voorrang heeft in het genre. Wij zien geen bezwaar in samenwerken."

En de derde prijs ging naar Noa Tan van de CBS de Ichthus:

**Echt zo knapperig
En van binnen lekker
Jam, Babi Pangan.**

"Deze haiku is mede door ons gekozen omdat nu eens andere zintuigen dan het visuele een kans krijgen! Heel verrassend; durft daarin zichzelf te zijn."

Alle vier kregen een exemplaar van 'Lente in haiku' van Wanda Reumer en een schelp met hun haiku erop. De prijzen werden op zondag 30 mei uitgereikt door loco-burgemeester Jacqueline Verbeek-Nijhoff tijdens de Japanse Kunst- en Cultuurdag op het podium van het prachtige openlucht Slottuintheater achter Slot Zeist.

Paul Mercken

Japanse dicht- en vertelkunst

Een twintigtal belangstellenden bezochten de avond in de bibliotheek van Zeist die 'de Hofreis', samen met de Haiku Kring Nederland (HKN) en de bibliotheek zelf, op 22 april jl. had georganiseerd over Japanse dicht- en vertelkunst. Sprekers waren Paul Mercken, HKN-secretaris, en Jac Vroemen, antropoloog en verhalenverteller uit Driebergen.

Mercken stak van wal met een inleiding over de aard en het ontstaan van haiku, een uit Japan overgewaarde vorm van kort gedicht. Een westerse, dus ook Nederlandse haiku, bestaat doorgaans uit drie regels van precies dan wel maximaal 5-7-5 lettergrepen, geeft meestal uiting aan een zintuiglijke natuurbeleving in objectieve termen, er komt vaak een seizoenaanwijding in voor, en er zit een zekere spanning in, terwijl woordkeus en ritme eenvoudig worden gehouden en de tijd liefst de tegenwoordige is.

Deze dichtvorm gaat terug op Matsua Bashō (XVIIde eeuw), maar het Japans kent geen afwisseling van beklemtoonde en niet-beklemtoonde lettergrepen en de traditionele Japanse dichtkunst telt geen lettergrepen maar moren, lengtes: sommige lettergrepen zijn tweemaal zo lang als andere. In het Engels telt men eerder twee, drie en twee klemtonen. Zo passen wij ons aan.

De typisch Japanse dichtkunst is ontstaan als reactie tegen de Sinofiele (Chineesminnende) cultuur van de hogere standen. Zij is hoofdzakelijk lyrisch-gevoelig en niet episch (verhalend), suggestief eerder dan direct, en elegisch-melancholisch in plaats van uitbundig vrolijk, zoals vele Chinese gedichten. De oorspronkelijk Japanse dichtvorm was de waka of tanka, tellende 5-7-5-7-7 moren.

Daarin uitte zich de Japanse geest van asymmetrie, verbondenheid met de natuur (maar wel natuur naar menselijke maat gesneden) en sensualiteit: de zintuiglijke beleving van het hier en nu. Er is ook invloed van de Zen-boeddhistische spiritualiteit.

Op zeker ogenblik gingen twee dichters zo'n waka maken, de eer-

ste het 5-7-5 gedeelte, de tweede dat van 7-7, en toen een derde en vierde daar weer 5-7-5 respectievelijk 7-7 aan toevoegden, ontstond het kettinggedicht, de renga of renku, dat wel duizend verzen kon tellen.

Omdat naast allerlei andere regels ook de vier jaargetijden in zo'n kettinggedicht moesten voorkomen, was het zaak dit door een seizoenwoord in het eerste vers, de hokku, aan te geven. Welnu, Bashō was het die als leraar zoveel aandacht besteedde aan die hokku, waaruit tenslotte de hele renga moest groeien, dat die als haiku of licht vers een zelfstandig bestaan ging leiden:

**diepe stilte –
gesjirp van een cicade
doordringt de rotsen**

Naast de haiku, die altijd ernstig is, drijft de lichtironische senryu graag de spot met mensen en toestanden, vaak met de dichter zelf. Bashō weer:

**opeens klaarwakker
als in de vrieskoude nacht
de waterkruik barst**

De moderne tanka is eigenlijk een uitbreiding van de meer objectieve direct beschrijvende haiku, waarbij het tweede deel een intellectuele of emotionele subjectieve reactie uitdrukt:

**bedauwde halmen
buigen in de Noordenwind
de dorsers grommen
de dag zal weer dorstig zijn
of valt er malse regen?
(rond 1900)**

De kyoka is t.o.v. de tanka wat de senryu is t.o.v. de haiku, zijn grappig broertje:

**laat het gezeur
aan het dorp voorbijgaan
koekoekje!
de leeghoofden van Miyako
zitten op je te wachten, hoor
(rond 1400)**

Jac Vroemen hield eerder een causerie dan een lezing, een zich gezellig onderhouden met de aanwezigen. Zijn onderwerp was uiteraard de haibun, de op haiku steunende en eraan verwante vertelkunst. Evenals de haiku is hij uiteraard kort, eenvoudig, lyrisch-beschrijvend en suggestief. Van huize uit is de haibun een reisverhaal, zoals de logboeken van Bashō, maar men kan ook een reis maken door zijn kamer. In haibuns zijn haiku's of tanka's onontbeerlijk. Let wel, de in haibuns voorkomende gedichtjes zijn geen illustraties van het (reis)verhaal maar een poëtische voortzetting ervan. Ze zijn wel in dezelfde geest geschreven, in dezelfde sfeer van authenticiteit en eenvoud (wabi-sabi). Jac leert ons onze ogen te sluiten en te denken aan een gelukkig of spannend moment uit onze jeugd, een familiescène of een geliefde plek, en ja, de vertelbron is aangeboord!

Een haibun van Jac uit zijn boekje reis door de dag:

Vakantiefoto

Ach ja, die foto. 'Kijk je wel uit?' riep mijn tochtgenoot vanuit zijn positie. We waren in de bergen. Deze foto wilde ik nog maken.

Afdalen betekende minder uitzicht. Ik stond op een helling. De dorpen beneden ons leken monopolyspel: groene huisjes, rode hotelletjes. Maar, weet ik nu, dat kan snel groter worden. Drukte ik al af? Een rollend tapijt, onder me vandaan getrokken... losse kiezels! De pijn trekt weg. Ik blijk zes meter lager vrij goed terecht gekomen. Bril nog heel, toestel tegen de borst geklemd. Als ik dagen later de foto's ophaal zit er een onbekende bij. Die ene onbedoelde afdruk, genomen in de val, toont hoe ik eruit zie als ik me doodschrik. Heel kalm.

*val in de diepte
vendelzwaaiend met landschap
vlieg ik het dal in*

Paul Mercken

Literaire avond HARUKI MURAKAMI

Donderdag 27 mei 2010 presenteerde Pieter Steinz in de Bibliotheek van Zeist een avond over het werk van de Japanse schrijver Haruki Murakami.

Pieter Steinz is chef Boeken van NRC Handelsblad. Van zijn hand verscheen onder andere: Lezen & cetra, gids voor de wereldliteratuur en Lezen op locatie, atlas van de wereldliteratuur. Haruki Murakami (geboren in Kyoto 1949) is een van de opvallendste vertegenwoordigers van een nieuwe generatie Japanse schrijvers. Hij begon als vertaler van het werk van o.a. John Irving, 'The Cider House Rules', (verfilmd) waarin hij een sfeer van de droefheid der dingen ontdekt. Hij rekent af met het beeld van Japan als een traditioneel land van Geisha's en kersenbloesem. Hij heeft ons meegenomen aan de hand van een 'boekweb' naar de romans 'Norwegian Wood', het boek dat hij halverwege zijn carrière heeft geschreven en 'Ten zuiden van de grens'. Een 'boekweb' is een schema dat de Japanse en Westerse invloeden op Murakami toont en de dwarsverbanden aangeeft. Als voorbeeld van de westerse invloed geeft hij de surrealistische vervreemdende verhalen van Frans Kafka op zijn korte verhalenbundel 'Na de aardbeving en Blinde Wilg, slapende vrouw'. Volgens Pieter Steinz zou Murakami genomineerd moeten worden als Nobelprijswinnaar in de Japanse letteren en de wereldliteratuur. Het was een boeiende, leerzame avond, waarin Pieter Steinz heel veel inzicht heeft gegeven in de verbanden in de wereldliteratuur.

Henny Visser

Ontvangst Yamada-delegatie op zaterdag 29 mei (1)

Op zaterdag 29 mei is de delegatie uit Yamada in Zeist aangekomen en ingekwartierd in hotel Figi, om het 10-jarig bestaan van de vriendschapsband tussen Zeist en Yamada met ons te vieren.

De delegatie bestond uit drie personen: de heer Kimura en de heer en mevrouw Kikuchi, die 10 jaar geleden bij het sluiten van de vriendschapsband in Yamada aanwezig waren. Beide heren zijn al diverse keren in Zeist op bezoek geweest en de heer en mevrouw Kikuchi hebben al een aantal keren inwoners uit Zeist in hun huis

gastvrij ontvangen.

Als verrassing (de dag voorafgaand aan de officiële ceremonie op zondag 30 mei) heeft het bestuur van 'de Hofreis' de drie mensen meegenomen op een rijtoer door de bossen van De Treek.

De koets, getrokken door een tweespan paarden, werd ons aangeboden door de heer en mevrouw Nota, die in oktober met de HerfstHofreis meegaan naar Japan. Er was zelfs een heerlijke fles champagne aan boord, die met een luide knal en veel hilariteit werd ontkurkt en geproefd!

Het was een reuze gezellige rijtoer, mede geslaagd door de aanwezigheid van een goede relatie van de heer Kimura, mevrouw van Kleef-Hirai uit Den Haag. Zij fungeerde als tolk, zodat we elkaar beter konden begrijpen. Af en toe werd er zelfs gezongen in het Japans, Nederlands en Engels.

Halverwege de bosrit werd er een stop gemaakt op de Leusder hei, waar we gezellig 'een terrasje hebben gepakt', om daarna weer door de prachtige bossen van de Utrechtse Heuvelrug terug te rijden naar het beginpunt: de manege in Maarn.

Het was al met al een verrassende en een heerlijke zonnige middag, waar we allemaal met volle teugen van hebben genoten.

Henny Visser

Ontvangst Yamada-delegatie op zaterdag 29 mei (2)

Officiële ontvangst door de Gemeente Zeist van de Yamada-delegatie in de bistro Saffraan (Hotel Kerckebosch)

De hoge bezoekers uit Yamada ter gelegenheid van ons tienjarig bestaan waren de heer Kimura en de heer en mevrouw Kikuchi. Kimura-san is oud-onderwijsgouverneur van de gemeente Yamada en degene die indertijd contact heeft gezocht met Fred Steensma in Zeist. 15 jaar geleden mondde dit uit in de uitwisseling van leerlingen van het Christelijk Lyceum en de beide Junior Highscholen in Yamada. Hij is een krasse 84-jarige en woonachtig in de stad Morioka, hoofdplaats van de provincie Iwate, waar de kustplaats Yamada toe behoort. Kikuchi-san, die helaas een goede week na zijn terugkeer plots overleed, was een rijke vishandelaar met een eigen boot en vice-voorzitter van de Yamada-Zeist-vereniging. Ze hadden speciaal voor slechts drie dagen Zeist die grote reis naar Zeist gemaakt.

Gelukkig was het zaterdag 29 mei mooi weer en naar ik vernam had het gezelschap veel plezier tijdens een bosrit met paardenkoets door landgoed De Treek (zie artikel elders), maar helaas werd het ceremoniële gebeuren op zondag - zoals we weten - door af en toe een flinke regenbui.

De Japanse Culturele dag is wel gepast geëindigd in de Bistro

Saffraan van het hotel Kerckebosch. Daar werd aan het bestuur en medewerkers van 'de Hofreis' en aan onze Japanse gasten door de Gemeente Zeist een culinair festijn aangeboden. We waren met 19 personen aanwezig en het feest, dat om halfzeven begon, duurde tot elf uur.

Het is niet te geloven hoe emotioneel Japanners kunnen zijn. Het was wel koud en nat geweest, zo zei Kimura, maar in mijn hart was het warm omdat ik bij u was, en hij maakte met zijn rechterhand een roffel op zijn hart. Wellicht was de sake, die hij speciaal voor ons gezelschap uit Japan had meegebracht, daar ook debet aan.

Ik zat in het midden van een lange tafel tussen onze voorzitter Fred Steensma en mevrouw Kadokawa, die al 20 jaar in Zeist woont, waar haar man Mitsu de leiding heeft van de Boeddhistische beweging SGI (Soka Gakkai Internationaal) Nederland. Tegenover Fred zat Kimura, tegenover mij de tolk uit Den Haag, Michiko van Kleef-Hirai (ze is ook uit de buurt van Yamada afkomstig) en tegenover mevrouw Kadokawa de heer Wazo Kikuchi met naast zich zijn vrouw. Geen van de drie gasten kent Nederlands, dus alle speeche en gesprekken met de gasten werden vertaald, J-N en andersom. De tolk kwam nauwelijks aan eten toe. Het werd een gezellige boel en er is veel gelachen. Vooral haiku en tanka kwamen uitgebreid aan bod. Ik moest het gezelschap uitleggen wat dat was, nadat de tolk een prachtige zanguitvoering van een tanka van de beroemde dichter Takuboku Ishikawa (1886-1912) uit Morioka ten beste had gegeven. Toen kon Kimura niet achterblijven en voegde er een tweede aan toe. Hij is zelf een fantastische tenor, een man van veel talenten. Gevolgd door de heer Kikuchi, die dan maar een derde tanka van Ishikawa declameerde. Deze dichter was zo beroemd in Japan, dat een planetoïde uit de voornaamste planetoïdengordel naar hem is genoemd (4672 Takuboku). Een en ander toont aan dat tanka nog leeft in de streek waar Bashō de haibuns dicteerde, die hij publiceerde in De smalle weg naar Oku (Oku no Hosomichi), het verhaal van zijn tocht door Noord-Japan.

Paul Mercken

Feestelijke viering 10 jaar vriendschap Zeist-Yamada

Op zondag 30 mei 2010 was het – na een gedegen voorbereiding door Stichting 'de Hofreis' – eindelijk zover de Japanse Culturele Dag te kunnen presenteren aan enkele honderden belangstellenden in de tuin achter Slot Zeist.

Heel bijzonder was de samenwerking met de Stichting Slottuintheater, die de eerste zondag van hun zomerseizoen beschikbaar heeft gesteld om het thema 'Japan' op een bijzondere

manier te kunnen realiseren.

Het programma bestond uit twee delen t.w. van 13.30 – 16.30 uur in het Openluchttheater, waar drie optredens van een uur wereden gegeven: een muzikale vertelling 'Dans van de Kraanvogel' door Hans van Woerkom c.s., een optreden van Mr. Hayashi, de beroemde illusionist en tot slot een Taiko-drumshow door de groep Hanadon uit Amsterdam.

Het andere deel van 13.00-17.00 uur speelde zich af in de tuin er naast, waar de aanwezigen kennis konden maken met bonsai, origami, kalligrafieren, het maken van sushirolletjes, Japande sporten als zwaardvechten, aikido en tenslotte voor de kinderen geschminkt op de foto in een prachtige kimono.

De middag werd stijlvol geopend door de loco-burgemeester Jacqueline Verbeek, die behalve de hoop op betere weersomstandigheden deze middag, ook de wens te kennen gaf dat de bijzondere relatie tussen Zeist en Yamada nog jaren mag blijven bestaan!

Dat deze relatie bijzonder is mocht blijken uit de aanwezigheid van een kleine delegatie uit Yamada en een drietal vertegenwoordigers van de Japanse Ambassade uit Den Haag.

Oud-burgemeester R. Boekhoven, uitgenodigd door Stichting 'de Hofreis', kon o.a. de heer Kimura ontmoeten. Zij samen waren nauw betrokken (in het jaar 2000 in Yamada) bij de ondertekening van het vriendschapsconvenant tussen Zeist en Yamada.

Het was een voorrecht voor de organisatie dat vanwege de overvloedige regen het tuinprogramma kon worden voortgezet in de gewelven van Slot Zeist. Al met al een viering waarop met gepaste trots en met veel dank aan de vele medewerkers, kan worden teruggekeken. Kijk voor foto's op onze website www.dehofreis.nl

Op maandagmorgen 31 mei tussen 09.00 - 09.15 uur had de trekker van werkgroep Japanse Culturele Dag, Fred Steensma, een korte ontmoeting van de Yamada-delegatie met burgemeester K.Janssen in het Gemeentehuis kunnen realiseren. Daar is toen ook de brief van burgemeester Numazaki officieel aangeboden door de heer Kimura. Een korte, maar waardige afsluiting van de viering van de tien jaar bestaande relatie.

Shintoïsme, het Japanse natuurgeloof

Dat het Boeddhisme in Azië veel aanhangers heeft is bij velen wel bekend, maar dat er in Japan mensen zijn die het Shintoïsme aanhangen is vrij onbekend. Het is zelfs zo dat veel Japanners zowel Boeddhist als Shintoïst zijn. Maar wat is dan eigenlijk dat mysterieuze Shintoïsme?

Er is geen ander land in de wereld dan Japan waarin Shintoïsme voorkomt. Letterlijk vertaald betekent het 'de weg der goden'. In

deze religie worden natuurgeesten aanbeden, die Kami genoemd worden. Shintoïsten gaan naar zogenaamde Shintoschrijnen om hun geloof uit te oefenen. Voor een Shintoschrijn staat meestal een speciale, herkenbare poort, die Tori genoemd wordt. Deze poorten hebben een symbolische betekenis. Als je er onderdoor loopt, verlaat je het rijk van de nacht en kom je in het rijk van het licht. De meeste schrijnen zijn tomatenrood. Door het Shintoïsme heeft de keizer van Japan heel erg lang een goddelijke status gehad. Men geloofde namelijk dat de keizer afstamde van Amateratsu en dat zou betekenen dat hij een Kami was omdat Amateratsu een zonnegodin was.

Stichting 'de Hofreis' sluit dit tweede lustrumjaar af met een lezing over 'Shinto: de bakermat van de Japanse cultuur', die gehouden zal worden door shintomeester Paul de Leeuw uit Amsterdam. Deze lezing wordt geïllustreerd met beeldmateriaal en met een demonstratie van een shinto-ritueel.

Belangstellenden zijn van harte welkom (toegang is gratis!) op donderdag 7 oktober in de Thomaskerk aan de Oranje Nassaulaan 35 in Zeist.

20.00 uur	opening door Stichting 'de Hofreis'
20.05 uur	voordracht met lichtbeelden
21.10 uur	korte pauze
21.25 uur	shinto ritueel
21.40 uur	vragen en antwoorden
22.05 uur	sluiting door Stichting 'de Hofreis'

Herfst-Hofreis naar Yamada (15-27 oktober)

In dit lustrumjaar 2010 vertrekt voor de tweede keer een achttal (oud) Zeistenaren o.l.v. Fred Steensma in de herfstvakantie naar Japan. Sinds de eerste reis in de herfst 2008 blijkt er opnieuw voldoende belangstelling te bestaan een kijkje te nemen in en een indruk te krijgen van dit unieke Aziatische land en vanzelfsprekend het stadje Yamada, waar Zeist al tien jaar contact mee heeft en zelfs al vijftien jaar betrokken is bij de jaarlijkse schooluitwisseling van het Christelijk Lyceum Zeist en de Junior Highscholen in Yamada.

In Yamada zal de Zeister vertegenwoordiging ook betrokken worden bij de ceremonie t.g.v. de viering 10 jaar vriendschap tussen Zeist en Yamada. In dit kader zal er een brief van burgemeester Koos Janssen worden meegenomen om die dan te overhandigen aan burgemeester Numazaki. De Zeister delegatie zal gastvrij worden ontvangen en voor twee nachten onderdak krijgen bij gastgezinnen.

Het is verder de bedoeling bezoeken te brengen aan Tokyo, Kyoto, Nara, Nagasaki, Hirado, Osaka.

In de laatste Nieuwsbrief (december 2010) hopen wij een (uitgebreid) verslag van deze reis te kunnen publiceren.

Bijdrage van Ellen van Dam

Ellen is een Nederlandse docent, die sinds 2005 in Yamada engelse lessen geeft aan een aantal basisscholen en de twee Junior Highscholen. Zij zorgt heel trouw voor een column in onze Nieuwsbrief:

Obandegozansu!

(Goedenavond op zijn Yamada's)

Ik ben inmiddels na een zalig frisse zomervakantie in Nederland alweer een week in het snikhete Yamada terug. Met een temperatuur van een graad of 30 en een luchtvochtigheid van 98 procent lijkt het wel of ik dag en nacht in een subtropisch zwemparadijs zit... maar dan met meer werken en minder zwemmen helaas.

Ik kan niet wachten tot de herfst begint. Niet alleen koelt het dan af maar in Oktober vind ook het grote herfst festival plaats.

Normaal gesproken heeft Yamada een inwonersaantal van 19.385 maar tijdens het festival lijkt dit aantal magisch te verdubbelen. Zelfs de mensen die met nieuwjaar niet naar huis komen zijn er als de kippen bij voor het festival.

Tijdens het festival dat drie dagen duurt zijn er verschillende activiteiten. De hele dag door zijn er parades met groepen die allemaal een verschillende dans doen.

Zo is er een prachtige tijgerdans met veel acrobatiek en toneel, een leeuwensdans met een kudde happende leeuwen onder de leiding van iemand die verdacht veel op Sinbad lijkt en de energieke (lees: zo vermoeiend dat het lachen je na een uur of twee al vergaat) yagibushi dans waar ik vorig jaar tot groot vermaak van mijn leerlingen en medelieden van mijn collegas ook aan deel heb genomen. Naast de parade wordt er 's avonds ook door de restaurants en bij bedrijven gedanst voor een goede omzet in het komende jaar.

Een ander onderdeel van het festival is de zogenaamde mikoshi. Een mikoshi is een draagbare Shinto schrijn gemaakt van hout en prachtig versierd met goud. Ondanks dat het een mini-schrijn is weegt hij zo zwaar dat er zo'n 30 kerels nodig zijn om hem te tillen. In deze mikoshi wordt de lokale god van de ene schrijn naar de andere schrijn gedragen. Nu liggen de Hachimangu schrijn en de Oosugi schrijn in Yamada een kilometer of twee van elkaar af en zou men er theoretisch in een half uurtje heen kunnen wandelen maar waarom makkelijk doen als het ook moeilijk kan.

Dus RENT er de hele dag door, drie dagen lang een groep van zo'n 100 jongelui met megazware mikoshi en al het dorp door, tussendoor wordt er ook nog eens in rondjes gedraaid en op de tweede dag lopen ze zelfs met zijne godheid de zee in om een half uur lang tegen een grote boot op te botsen en dit alles onder het luide geroep van WASSHOI WASSHOI!

De eerste keer dat ik dit fenomeen te zien kreeg kon ik alleen maar met veel medelieden denken aan de god in die mikoshi die waarschijnlijk zijn lunch eruit zat te gooien. Ik werd al misselijk als ik naar dat gezwier en gesprong keek, en de zware drank/zweetlucht die om die jongens hangt helpt nou ook niet echt. De geur helpt trouwens wel om je te waarschuwen wanneer je aan de kant moet duiken om niet verpletterd te worden onder de mikoshi stampede. Toch is al die drukte blijkbaar niet voor niets. Hoe wilder er geschud wordt met de mikoshi hoe sterker de god wordt en hoe meer hij kan zorgen voor een betere visvangst en oogst.

Het festival eindigt op de laatste dag ondanks dat iedereen dodelijk vermoeid moet zijn in een explosie van dans, zang en vreugde zo groot dat het nauwelijks te bevatten is.

Misschien is het een idee voor de economische recessie in Nederland, zingen en dansen i.p.v. mopperen. Of je er rijker van wordt weet ik niet maar het doet wonderen voor je humeur.

WASSHOI WASSHOI

Dichtgeschroeide tonijn met groenten (als lunch of diner)

Ingredienten

- Ca. 250 gram super verse tonijn
- wat sesamolie, om de vis in te wrijven
- wat sesamzaadjes
- stukje gember van 2 cm, geraspt
- 5 el goede sojasaus
- 1 el limoensap
- 1/2 el sesamolie
- 1/2 spaans pepertje fijngesneden (afhankelijk van smaak met zaden)
- 1 a 2 stronken paksoy of soortgelijke groente, heel grof gesneden
- 3 lenteuitjes in grove stukken
- 100 gram taugeh

Bereiding

Mengel maken van geraspte gember, sojasaus, sesamolie en limoensap en pepertje. De moot tonijn inwrijven met sesamolie en ruim bestrooien met sesamzaadjes en grof gemalen peper. De sesam en peper in de vis drukken. Pan verhitten en daarin de groenten heel snel bakken, echt maar heel eventjes. Kruiden met peper en zout en verdelen over 2 borden. Nu de vis in dezelfde pan op hoog vuur dicht schroeien, maximaal 1 minuut per kant. Vis uit pan nemen en in dunne plakjes snijden en verdelen over de 2 borden. Wat van de dressing over de vis scheppen en serveren maar.

Eten met stokjes, maakt het een stuk leuker ;-)

Aanbevolen literatuur

1q84 (Haruki Murakami)

In 2010 uitgekomen bij Atlas uitgeverij. ISBN 9789045084169
864 pag. € 49,90 (2 delen) bij bol.com

Is het ijzingwekkend spannende verhaal van Aomame en Tengo. Zij is fitnessinstructrice en moordnares en hij wiskunde leraar en doet aan valsheid in geschrifte. Op het eerste gezicht hebben zij niets met elkaar te maken, maar gaandeweg wordt duidelijk dat hun paden elkaar heel vroeger ooit gekruist moeten hebben. En het zit er even duidelijk in dat dit weer gaat gebeuren. Maar hoe? Aomame raakt verzeild in een parallelle wereld die ze 1q84 noemt.

Een gaijin op de fiets (Josie Dew)

Paperback, uitgeverij Pockethuis, ISBN 9046100421
386 pag., 2e hands tussen € 4,- en € 14.00 op Marktplaats of bol.com

Het is geen pretje om onvoorbereid in een land als Japan terecht te komen. Zeker niet als je je dan ook nog per fiets probeert voort te bewegen door de straten van Tokyo, een van de meest verstopte steden van de wereld. Josie ontdekt een land vol verbijsterende tegenstellingen.

Voor u gelezen

Op zondag 19 september a.s. organiseert de Bonsaivereniging Apeldoorn de **Nederlandse Bonsai Show 2010**. Hier worden

de mooiste bonsai van de 11 aangesloten verenigingen getoond. Daarnaast vindt de New Talent Contest plaats, waarin 7 deelnemers strijden om de titel 'New Talent 2010'. Aansluitend zal Bonsai-meester Marc Noelanders uit België een demonstratie verzorgen. Dit evenement wordt gehouden in dok Zuid, 1e Wormenseweg 460 in Apeldoorn. Voor meer informatie kijk op <http://nbs2010.bonsaiverenigingapeldoorn.nl>

Japans eten? Dan naar Ichi !

Betaalbare Japanse restaurants van goede kwaliteit zijn in de grote steden al een tijdje in trek. Nu is sinds juli ook eentje in Zeist. Een restaurant dat plaats biedt aan ± 100 personen, met een strakke, moderne vormgeving: zo zien de moderne restaurants in Tokio er nu ook uit. Aan de Slotlaan 269 en meer informatie op www.restaurant-ichi.nl

Cultuurmarkt Zeist 2010

zondag 26 september in Figi van 13.30-18.00 uur / gratis

De succesvolle aanpak van dit evenement in 2009 wordt ook dit jaar voortgezet, zoals het optreden van artiesten buiten de zalen en het betrekken van het publiek bij een aantal optredens. Wat vorig jaar niet lukte gaat nu zeker gebueren: de presentatie van enkele grote koren en het optreden van een harmonie. Ook voor de jeugd zal dit jaar veel te beleven zijn. Kortom voor jong en oud! Net als vorig jaar presenteert Stichting 'de Hofreis' zich ook weer met medewerking en instructie (kalligrafieren, origami, Japanse (tafel)spelletjes) van leerlingen en ouders van de Japanse Junior Highschool uit Amsterdam.

Kijk ook op: www.cultuurzeist.nl/cultuurmarkt

Herdenking

65 jaar geleden viel de eerste atoombom op 6 augustus 1945 op Hiroshima en op 9 augustus op Nagasaki

"No more Hiroshimas!", "No more Nagasakis!" roepen de hibakusha-activisten. Zij, de overlevenden van de atoombommen, willen een herhaling voorkomen. Waar het maar kan, zij vertellen ieder jaar weer over hun ervaringen. Een belangrijk educatief element met daarbij – als het even kan – een onvergetelijk bezoek aan het Vredespark in Hiroshima en / of Nagasaki.

Japan heeft zondag 15 augustus (ook wereldwijd) herdacht dat de Tweede Wereldoorlog tot een einde kwam. Japanners herdachten ook de ruim drie miljoen landgenoten die omkwamen.

Velen, waaronder de Keizer en de premier namen deel aan de officiële herdenkingsplechtigheid in Tokyo, om stil te staan bij de uiteindelijke capitulatie.

Elke vijf jaar vindt ook in Nederland op deze dag de nationale herdenking plaats bij het Indisch monument in Den Haag.

